

ผลงานด้านวิชาการและการวิจัย
กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ

.....

ชื่อ-นามสกุล นางสาวธัญลักษณ์ ทองหล่อ

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

เรื่อง

แผนปฏิบัติการกลุ่มอนามัยแม่และเด็ก (โครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) มีเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันคือ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตและด้วยนโยบายการขับเคลื่อนประเทศของรัฐบาลที่ต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็น Thailand 4.0 อันหมายถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศรายได้สูง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็น และความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพคนไทยให้เติบโตเป็นคนที่มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ ความสามารถ มุ่งสร้างการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและมีสุขภาพดี ซึ่งการจะพัฒนาคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่า ต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของการเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะด้านสมองซึ่งเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ โดยการดำเนินงานควรเริ่มตั้งแต่หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ ให้ได้รับการดูแลที่มีประสิทธิภาพ

จากการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็กจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์อนามัยแม่และเด็กในภาพรวมพบว่า สภาวะสุขภาพของแม่และเด็กมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังพบปัญหาบางประการที่ยังคงต้องพัฒนามากขึ้น จากผลการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็กพบว่า หญิงตั้งครรภ์ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 82.71 หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอด 5 ครั้ง ตามเกณฑ์ ร้อยละ 76.25 หญิงหลังคลอดได้รับการดูแลครบ 3 ครั้งตามเกณฑ์ ร้อยละ 70.57 หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 55.97 (HDC, 14 ก.ค. 2564) อัตราส่วนการตายมารดาเท่ากับ 22.90 ต่อแสนการเกิดมีชีพ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่เกิน 17 ต่อแสนการเกิดมีชีพ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย, 2563) สาเหตุการตายหลักของการตายมารดาคือตกเลือด และความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ ส่วนปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาด้านสุขภาวะของแม่และเด็ก ได้แก่ ระบบบริการสาธารณสุขและสร้างการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียม ระบบการเฝ้าระวังกำกับติดตาม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ระบบสารสนเทศและการสื่อสารสังคมเพื่อให้เกิดการติดตามหนุนเสริมการทำงาน โดยเฉพาะในเรื่องการตายมารดาและทารก ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติและนานาชาติที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาอนามัยแม่และเด็ก

กรมอนามัย จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาการทางกาย สมอง และสังคม โดยถือว่าบริการอนามัยแม่และเด็กเป็นบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากร โดยเริ่มตั้งแต่การดูแลครรภ์เพื่อให้การตั้งครรภ์และการคลอดมีคุณภาพ ส่งเสริมการเกิดอย่างมี

คุณภาพ ส่งผลให้มารดาและทารกปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อน มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ต่อเนื่อง รวมถึงชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบริการของโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงานวิชาการและการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบาย
2. เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขและสร้างการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียม
3. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารสังคม สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพลดช่องว่างในการทำงานแลกเปลี่ยนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นมิตร โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยพัฒนางาน
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร ความรู้ ทักษะ สื่อสาร สร้างความรอบรู้และตระหนักในการส่งเสริมสุขภาพในการพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
5. เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมืออย่างบูรณาการด้านอนามัยแม่และเด็ก

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ

การจัดทำ “แผนปฏิบัติการกลุ่มอนามัยแม่และเด็ก (โครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)” มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำโครงการ เพื่อขออนุมัติและแต่งตั้งคณะทำงาน
2. ทบทวนสถานการณ์งานอนามัยแม่และเด็ก
3. จัดทำและถ่ายทอดนโยบาย แผนงาน/โครงการ
4. จัดทำการพัฒนาระบบและเครื่องมือ การจัดประชุม/อบรม/สัมมนา
5. ประเมิน ติดตามผลการดำเนินงาน
6. รายงานผลการดำเนินงานรายเดือน ไตรมาส และรายปี

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุปต่อการจัดทำ “แผนปฏิบัติการกลุ่มอนามัยแม่และเด็ก (โครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)” จากผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปในภาพรวมได้ ดังนี้

1. หญิงตั้งครรภ์ทุกคนได้รับการส่งเสริมสุขภาพและดูแลตามมาตรฐานรวมทั้งการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียม และเกิดการขับเคลื่อนการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีสื่อ อุปกรณ์ ข้อมูล รวมถึงเครื่องมือช่วยในการให้ความรู้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานของพื้นที่ และสามารถติดตามประเมินผลได้

ช่องทางการเผยแพร่

เว็บไซต์ <https://hp.anamai.moph.go.th/th/action-plan>

ผ่านความเห็นชอบ

(นายแพทย์โอพาริก มุสิกวงศ์)

หัวหน้ากลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ